**ЗАТВЕРДЖУЮ**

**Директор _____**
**_Оксана СМОЛІНСЬКА**

**30.08.2024**

# ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Золочівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2
Золочівської міської ради Золочівського району Львівської області
на 2024/2025 навчальний рік

## ВСТУП

Освітня програма Золочівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Золочівської міської ради Золочівського району Львівської області (далі – Заклад) містить комплекс освітніх компонентів, спланованих та організованих Закладом для досягнення учнями визначених цією програмою очікуваних результатів навчання, для всебічного розвитку, виховання і соціалізації особистостей, які здатні до життя в суспільстві та цивілізованої взаємодії з природою, мають прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готових до свідомого життєвого вибору, самореалізації, відповідальності, трудової діяльності, громадянської активності та досягнення відповідного рівня обов'язкових результатів навчання та сформованих компетентностей, визначених Державними стандартами освіти.

Заклад знаходиться в комунальній власності, є юридичною особою, має печатку і штамп.

Навчальний заклад розташований за адресою: вул. Січових Стрільців, 2, м. Золочів, Золочівський р-н, Львівська обл.

Засновником закладу є Золочівська міська рада Золочівського району Львівської області.

Відповідно до Статуту головною метою закладу є забезпечення реалізації прав громадян на здобуття повної загальної середньої освіти.

**Освітня програма розроблена за змістом та на виконання:**

●Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»;

●Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;

●постанови Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;

●Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205;

●Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р;

●Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87;

●Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898;

●наказу Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»;

●наказу Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»;

●наказу Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типових освітніх програм для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»);

●наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;

●наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»;

●наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»;

●наказами Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 (зі змінами, внесеними у додаток наказами Міністерства освіти і науки України від 10.08. 2021, № 898,

від 29.09. 2021 р. № 1031, від 13.12. 2021 р. №1358, від 02.02. 2022 р. № 96, від 09.02. 2022 № 143, від 11.04. 2022 р. № 324) (гриф Міністерства станом на 01 серпня 2022 року надано 95 модельним навчальним програмам), від 03.08.2022 № 698 та від 12.08.2022 № 743-22 щодо оновлення змісту освітніх програм для учнів 1-11 класів.

●наказу Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»;

●наказу Міністерства освіти і науки України від 07.08.2024 № 1112 «Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;

●наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

Освітня програма Закладу містить 5 частин та додатки:

●Освітня програма першого циклу початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1- 2 класи);

●Освітня програма другого циклу початкової освіти - основний (3- 4 класи);

●Освітня програма першого циклу базової середньої освіти - адаптаційний (5-6-ті класи);

●Освітня програма другого циклу базової середньої освіти - базове предметне навчання (7 класи);

●Освітня програма закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня (8-9 класи);

●Освітня програма закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня (10-11 класи)

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА**
**першого циклу початкової освіти - адаптаційно-ігровий**
**(1-2 класи)**

Освітня програма закладу для 1-2 класів окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Типова освітня програма визначає:

· загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей;

· перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;

· орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;

· рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

· вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін визначено у навчальному плані. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах. Перелік та пропонований зміст освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: Перелік та пропонований зміст освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: Мовно-літературна, зокрема: українська мова, мови корінних народів та національних меншин, літератури (МОВ1 ); іншомовна освіта (ІНО) Математична (МАО) Природнича (ПРО) Технологічна (ТЕО) Інформатична (ІФО) Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО) Громадянська та історична (ГІО) Мистецька (МИО) Фізкультурна (ФІО). У дужках подано скорочене позначення кожної галузі.

**Очікувані результати навчання здобувачів освіти.** Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти. Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах І циклу реалізовуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання. Оскільки освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Вимірювання результатів навчання здобувачів освіти відбувається шляхом: формувального оцінювання, яке допомагає відстежувати особистісний розвиток здобувачів освіти і хід опановування ними навчального досвіду як основи компетентності, вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію особистості; підсумкового (тематичного та завершального) оцінювання, під час якого навчальні досягнення здобувачів освіти співвідносяться з очікуваними результатами навчання, визначеними цією освітньою програмою. Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням

батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку. Заклад освіти формує власну освітню програму на основі освітньої програми або безпосередньо на основі Державного стандарту початкової освіти.

***Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін***

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-х класів закладів загальної середньої освіти складає 805 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-х класів закладів загальної середньої освіти складає 875 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладу загальної середньої освіти (далі – навчальний план).

***Очікувані результати навчання здобувачів освіти***

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб,

визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов’язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов’язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного 3 здоров’я і збереження здоров’я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

**Основними формами організації освітнього процесу** є: різні типи уроку з використанням інтерактивних методів навчання, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час, дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, дитяче волонтерство тощо.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми вчителі використовують внутрішньо-предметні і міжпредметні зв’язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

**Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів** здійснюються на суб’єкт-суб’єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру.

Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

**Формувальне оцінювання** має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

**Підсумкове оцінювання** передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

***Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти***

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

●кадрове забезпечення освітньої діяльності;

●навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

●матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

●якість проведення навчальних занять;

●моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

●завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

●оновлення методичної бази освітньої діяльності;

●контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

●моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

●створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування проводяться моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівні, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Освітня програма початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Реалізація освітньої програми початкової освіти забезпечує всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

| **Навчальні предмети** | 1-А | 1-Б | 1-В | 1-Г |
|---|---|---|---|---|
| Українська мова | 5+2 | 5+2 | 5+2 | 5+2 |
| Іноземна мова | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Математика | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Я досліджую світ | 5 | 5 | 5 | 5 |
| Музичне мистецтво | 1 | 1 | 1 | 1 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Образотворче мистецтво | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Фізична культура | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Усього | 19+3 | 19+3 | 19+3 | 19+3 |
| Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня | 20 | 20 | 20 | 20 |
| Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи) | 23 | 23 | 23 | 23 |

| **Навчальні предмети** | 2-А | 2-Б | 2-В |
|---|---|---|---|
| Українська мова | 5+2 | 5+2 | 5+2 |
| Іноземна мова | 3 | 3 | 3 |
| Математика | 3 | 3 | 3 |
| Я досліджую світ | 4 | 4 | 4 |
| Інформатика | 1 | 1 | 1 |
| Музичне мистецтво | 1 | 1 | 1 |
| Образотворче мистецтво | 1 | 1 | 1 |
| Фізична культура | 3 | 3 | 3 |
| Усього | 21+3 | 21+3 | 21+3 |
| Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять | 1 | 1 | 1 |
| Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня | 22 | 22 | 22 |
| Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи) | 25 | 25 | 25 |

# ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
## другого циклу початкової освіти - основний (3-4 класи)

Освітня програма закладу для 3-4 класів окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма визначає:

· загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей;

· перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;

· орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;

· рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

· вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін визначено у навчальному плані, що пропонує інтегровано-предметний підхід до організації освітнього процесу. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах. Перелік та пропонований зміст освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: Мовно-літературна, зокрема: українська мова, мови корінних народів та національних меншин, літератури (МОВ1 ); іншомовна освіта (ІНО) Математична (МАО) Природнича (ПРО) Технологічна (ТЕО) Інформатична (ІФО) Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО) Громадянська та історична (ГІО) Мистецька (МИО) Фізкультурна (ФІО). У дужках подано скорочене позначення кожної галузі.

**Очікувані результати навчання здобувачів освіти.** Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/ вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів2 з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом початкової освіти. Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах циклу реалізовуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть реалізовані очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання. Оскільки освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми / тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань, розвиток умінь та формування уявлень через досвід практичної діяльності. Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми – кооперативне навчання, дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти; сюжетно-рольові ігри, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Освітня програма закладу для 3-4 класів містить:

· вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;

· навчальний план закладу освіти, який визначає загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між галузями знань та навчальними предметами за роками навчання, послідовність їх вивчення;

· опис очікуваних результатів навчання учнів;

· перелік навчальних програм із предметів, що вивчаються за інваріантним і варіативним складниками;

· форми організації освітнього процесу;

· інструментарій для формувального та підсумкового оцінювання;

· інші освітні компоненти (за вибором закладу освіти).

**Форми оцінювання здобувачів початкової освіти.**

Навчальні досягнення учнів у 3–4-му класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню. Формувальне оцінювання має на меті:

· відстежувати навчальний поступ учнів;

· вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини;

· діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;

· вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;

· аналізувати реалізацію освітньої програми та Державного стандарту початкової освіти, ухвалювати рішення щодо корегування навчальної програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;

· запобігати побоюванням дитини помилитися;

· плекати впевненість у власних можливостях і здібностях. Орієнтирами для оцінювання навчальних досягнень учнів (формувального і підсумкового) є окреслені в цьому документі очікувані результати навчання, об'єднані за галузями та проіндексовані відповідно до обов'язкових результатів навчання Державного стандарту початкової освіти. Очікувані результати навчання слід використовувати для:

· встановлення цілей уроку, окремих видів діяльності учнів, вправ тощо;

· постійного спостереження за навчальним поступом учня/ учениці3 з боку вчителів, батьків і самих учнів;

· поточного, зокрема й формувального, оцінювання;

· підсумкового оцінювання (для другого циклу навчання).

| **Навчальні предмети** | 3-А | 3-Б | 3-В | 3-Г |
|---|---|---|---|---|
| Українська мова | 5+2 | 5+2 | 5+2 | 5+2 |
| Іноземна мова | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Математика | 4 | 4 | 4 | 4 |
| Я досліджую світ | 5 | 5 | 5 | 5 |
| Інформатика | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Музичне мистецтво | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Образотворче мистецтво | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Фізична культура | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Усього | 22+3 | 22+3 | 22+3 | 22+3 |
| Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня | 23 | 23 | 23 | 23 |
| Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи) | 26 | 26 | 26 | 26 |

| **Навчальні предмети** | 4-А | 4-Б | 4-В | 4-Г |
|---|---|---|---|---|
| Українська мова | 5+2 | 5+2 | 5+2 | 5+2 |
| Іноземна мова | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Математика | 4 | 4 | 4 | 4 |
| Я досліджую світ | 5 | 5 | 5 | 5 |
| Інформатика | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Музичне мистецтво | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Образотворче мистецтво | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Фізична культура | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Усього | 22+3 | 22+3 | 22+3 | 22+3 |
| Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня | 23 | 23 | 23 | 23 |
| Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи) | 26 | 26 | 26 | 26 |

**ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ 1-4 КЛАСИ**

Перелік навчальних програм щорічно переглядається відповідно до наказів та методичних рекомендацій МОН України; за ними складається календарно-тематичне планування вивчення предметів

ДОДАТОК № 1.

**1-4 класи**

Наказ МОН № 1272 від 08.10.19р. «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 кл. ЗЗСО»

Наказ МОН № 1273 від 08.10.19р. «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 кл. ЗЗСО»

| **№ з/п** | **Предмети, 1 клас** | **Назва навчальної програми, автор, наказ МОН** |
|---|---|---|
| | Українська мова<br>Математика<br>Інтегрований курс «Я досліджую світ»<br>Мистецтво<br>Фізична культура | 1-2-ті класи (НУШ-2) – Типова освітня програма початкової освіти<br>(авт.кол. під керівництвом Р.Б. Шияна), наказ МОН України від<br>08.10.2019 № 1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої<br>освіти») (авт.кол. під керівництвом Р.Б. Шияна) |
| | Англійська мова | Навчальна програма з англійської мови (стор.16) в Типовій освітній<br>програмі |
| **№ з/п** | **Предмети, 2 клас** | **Назва навчальної програми, автор, наказ МОН** |
| | Українська мова<br>Математика<br>Інтегрований курс « Я досліджую світ»<br>Мистецтво<br>Фізична культура | 1-2-ті класи (НУШ-2) – Типова освітня програма початкової освіти<br>(авт.кол. під керівництвом Р.Б. Шияна), наказ МОН України від<br>08.10.2019 № 1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої<br>освіти») (авт.кол. під керівництвом Р.Б. Шияна) |
| | Англійська мова<br>( 2 кл. ) | Навчальна програма з англійської мови (стор.16, 27) в Типовій<br>освітній програмі |
| | Інформатика<br>( 2 кл.) | Навчальна програма з інформатики (стор.43) в Типовій освітній<br>програмі |
| **№ з/п** | **Предмети, 3-4 клас** | **Назва навчальної програми, автор, наказ МОН** |

| | | |
|---|---|---|
| | Українська мова<br>Математика<br>Інтегрований курс « Я досліджую світ»<br>Мистецтво<br>Фізична культура | 3-4-ті класи (НУШ-2) – Типова освітня програма початкової освіти<br>(авт.кол. під керівництвом Р.Б. Шияна), наказ МОН України від<br>08.10.2019 № 1273 у новій редакції. Типові освітні програми для<br>3-4 класів НУШ були затверджені наказом МОН від 27.12.2018 № 1461, відтак, у новій редакції цей наказ має назву «Про затвердження переліків типових освітніх та навчальних програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти». |
| | Англійська мова<br>( 3 – 4 кл.) | Навчальна програма з англійської мови (стор.27,37) в Типовій освітній програмі |
| | Інформатика<br>( 3 – 4 кл.) | Навчальна програма з англійської мови (стор.70) в Типовій освітній<br>програмі |

# Підручники 1- 4 класи

| | |
|---|---|
| **1 клас**<br>Українська мова Буквар | В.І.Наумчук, М.М.Наумчук Українська мова Буквар 1 клас |
| Математика | О.М.Гісь, І.В.Філяк Математика 1 клас |
| Інтегрований курс<br>« Я досліджую світ» | О.Волощенко, О.Козак, Г.Остапенко<br>Я досліджую світ 1 клас |
| Мистецтво | Г.Кізілова, О.Шулько Мистецтво 1 кл. |
| Англійська мова | Г. Пухта, Г. Генгрос, П. Льюіс-Джонс<br>Англійська мова 1 клас |
| **2 клас**<br>Українська мова | І.Большакова, М.Пристінська<br>Українська мова та читання 2 клас |
| Математика<br>\ | С.Логачевська,Т.Логачевська,О.Комар<br>Математика 2 клас |
| Інтегрований курс<br>« Я досліджую світ» | О.Волощенко, О.Козак, Г.Остапенко<br>Я досліджую світ 2 клас |
| Мистецтво | Г.Кізілова, О.Шулько Мистецтво 2 кл. |
| Англійська мова | Г. Пухта, Г. Генгрос, П. Льюіс-Джонс<br>Англійська мова 2 клас |
| Інформатика | Корнієнко М. М., Крамаровська С. М., Зарецька І. Т.Я досліджую світ Інформатика 2 клас |
| **3 клас**<br>Українська мова | І.Большакова, М.Пристінська<br>Українська мова та читання 3 клас |

| | |
|---|---|
| Математика | С.Логачевська,Т.Логачевська,О.Комар Математика 3клас |
| Інтегрований курс « Я досліджую світ» | О.Волощенко, О.Козак, Г.Остапенко Я досліджую світ 3 клас |
| Мистецтво | Г.Кізілова, О.Шулько Мистецтво 3 кл. |
| Англійська мова | Г. Пухта, Г. Генгрос, П. Льюіс-Джонс Англійська мова 3 клас |
| Інформатика | Корнієнко М. М., Крамаровська С. М., Зарецька І. Т. Я досліджую світ Інформатика 3 клас |
| **4 клас** Українська мова | І.Большакова, І.Хворостяний Українська мова та читання 4 клас |
| Математика | С.Логачевська,Т.Логачевська Математика 4 клас |
| Інтегрований курс « Я досліджую світ» | О.Волощенко, О.Козак, Г.Остапенко Я досліджую світ 4 клас |
| Мистецтво | Г.Кізілова, О.Шулько Мистецтво 4 кл. |
| Англійська мова | Г.Пухта, Г. Генгрос, П. Льюіс-Джонс Англійська мова 4 клас |
| Інформатика | Корнієнко М. М., Крамаровська С. М., Зарецька І. Т. Я досліджую світ Інформатика 4 клас |

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА**

**для 5-6-х класів – перший цикл базової середньої освіти – адаптаційний**

***СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ***

1. Загальні положення
2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою
3. Загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання
4. Перелік варіантів типових навчальних планів та модельних навчальних програм
5. Рекомендовані форми організації освітнього процесу
6. Опис інструментарію оцінювання.

## 1. Загальні положення

Освітню програму для 5-х класів з навчанням українською мовою розроблено на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898, Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120).

Освітня програма визначає: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти та загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі (в годинах) та його розподіл між освітніми галузями.

Освітня програма включає:

- навчальні плани 5-6-х класів;
- перелік модельних навчальних програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії Закладу, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованої взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

## 2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні й учениці, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про початкову освіту).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти, які в умовах воєнного стану вимушено виїхали за межі України та повернулися в Україну, здійснюється в порядку, визначеному педагогічною радою закладу освіти, із урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України (наказ МОН від 02.08.2024 № 1093). Визнання результатів навчання здобувачів освіти із числа внутрішньо переміщених осіб може бути здійснено на основі довідки або іншого документа, виданого закладом освіти, у якому дитина здобувала освіту за місцем тимчасового перебування.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких навчальних предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року**.**

## 3. Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти та його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6-х класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) сформовано відповідно до додатку 1 Типової освітньої програми для закладів з навчанням українською мовою.

| **Назва освітньої галузі** | **Навчальне навантаження** | **5 клас** | | | **6 клас** | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | **Фактичне** | **Мінімальне*** | **Максимальне*** | **Фактичне** | **Мінімальне*** | **Максимальне** |
| Мовно-літературна ** | На тиждень | 12 | 10 | 13 | 11 | 10 | 13 |
| | На рік | 420 | 350 | 455 | 385 | 350 | 455 |
| Математична | На тиждень | 5 | 4 | 6 | 5 | 4 | 6 |
| | На рік | 175 | 140 | 210 | 175 | 140 | 210 |
| Природнича | На тиждень | 2 | 1,5 | 3 | 4 | 2 | 5 |
| | На рік | 70 | 52,5 | 105 | 140 | 70 | 175 |
| Соціальна і здоров’язбережувальна | На тиждень | 2 | 1 | 3 | 2 | 1 | 3 |
| | На рік | 70 | 35 | 105 | 70 | 35 | 105 |
| Громадянська та історична | На тиждень | 1,5 | 1 | 2 | 2 | 1,5 | 3 |
| | На рік | 52,5 | 35 | 70 | 70 | 52,5 | 105 |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Технологічна | На тиждень | 1 | 1 | 3 | 1 | 1 | 3 |
| | На рік | 35 | 35 | 105 | 35 | 35 | 105 |
| Інформатична | На тиждень | 1,5 | 1 | 2 | 1,5 | 1 | 2 |
| | На рік | 52,5 | 35 | 70 | 52,5 | 35 | 70 |
| Мистецька | На тиждень | 2 | 1 | 3 | 3 | 1 | 3 |
| | На рік | 70 | 35 | 105 | 105 | 35 | 105 |
| Фізична культура*** | На тиждень | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 |
| | На рік | 105 | 105 | 105 | 105 | 105 | 105 |
| Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами | На тиждень | | 7,5 | | | 9,5 | |
| | На рік | | 262,5 | | | 332,5 | |
| Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи) | На тиждень | | 31 | | | 34 | |
| | На рік | | 1085 | | | 1190 | |
| Гранично допустиме навантаження учнів**** | На тиждень | | 28 | | | 31 | |
| | На рік | | 980 | | | | |

**Навчальний план 5-х класів**

| Освітня галузь | Інтегрований курс | Навчальні предмети | Кількість годин на тиждень у класах | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | 5-А | 5-Б | 5-В | 5-Г |
| Мовно-літературна | | Українська мова | 4,5 | 4,5 | 4,5 | 4,5 |
| | | Українська література | 2 | 2 | 2 | 2 |
| | | Зарубіжна література | 1,5 | 1,5 | 1,5 | 1,5 |
| | | Іноземна мова (англійська) | 4 | 4 | 4 | 4 |
| Математична | | Математика | 5 | 5 | 5 | 5 |
| Природнича | Природничі науки | | 2 | 2 | 2 | 2 |
| | | | | | | |
| Соціальна і здоров'язбере-жувальна | Здоровя, безпека та добробут | | 1 | 1 | 1 | 1 |
| | | Етика | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Громадянська та історична | Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти | | 1,5 | 1,5 | 1,5 | 1,5 |
| | | | | | | |
| Інформатична | | Інформатика | 1,5 | 1,5 | 1,5 | 1,5 |
| Технологічна | | Технології | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Мистецька | Мистецтво | | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Фізична культура | | Фізична культура | 3 | 3 | 3 | 3 |
| **Усього** | | | **30** | **30** | **30** | **30** |
| **Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркових освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять** | | | | | | |
| **Міжгалузеві інтегровані курси** | | | | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)** | **31** | **31** | **31** | **31** |
| **Гранично допустиме навчальне навантаження** | **28** | **28** | **28** | **28** |
| **Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)** | **27+3** | **27+3** | **27+3** | **27+3** |

**Навчальний план 6-х класів**

| **Освітня галузь** | **Інтегрований курс** | **Навчальні предмети** | **Кількість годин на тиждень у класах** | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | **6-А** | **6-Б** | **6-В** | **6-Г** |
| Мовно-літературна | | Українська мова | 4 | 4 | 4 | 4 |
| | | Українська література | 2 | 2 | 2 | 2 |
| | | Зарубіжна література | 1,5 | 1,5 | 1,5 | 1,5 |
| | | Іноземна мова (англійська) | 3,5 | 3,5 | 3,5 | 3,5 |
| Математична | | Математика | 5 | 5 | 5 | 5 |
| Природнича | Природничі науки | Географія | 2 | 2 | 2 | 2 |
| | | Пізнаємо природу | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Соціальна і здоров'язбере-жувальна | Здоровя, безпека та добробут | | 1 | 1 | 1 | 1 |
| | | Етика | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Громадянська та історична | Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти | | 2 | 2 | 2 | 2 |
| | | | | | | |
| Інформатична | | Інформатика | 1,5 | 1,5 | 1,5 | 1,5 |
| Технологічна | | Технології | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Мистецька | Мистецтво | | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Фізична культура | | Фізична культура | 3 | 3 | 3 | 3 |
| **Усього** | | | **31,5** | **31,5** | **31,5** | **31,5** |
| **Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркових освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять** | | | | | | |
| **Міжгалузеві інтегровані курси** | | | | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)** | **34** | **34** | **34** | **34** |
| **Гранично допустиме навчальне навантаження** | **31** | **31** | **31** | **31** |
| **Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)** | **28,5+3** | **28,5+3** | **28,5+3** | **28,5+3** |

**4. Перелік варіантів типових навчальних планів та модельних навчальних програм**

Модельні навчальні програми обрані педагогічними працівниками з переліку, рекомендованого Міністерством освіти і науки України і мають відповідний гриф.

| Освітня галузь | Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів | Модельна програма |
|---|---|---|
| Мовно-літературна | Українська мова | Українська мова 5-6 кл. Заболотний та ін. |
| | Українська література | Українська література 5-6 кл. Яценко та ін. |
| | Зарубіжна література | Зарубіжна література 5-6 кл. Ніколенко та ін. |
| | Англійська мова | Іноземна мова 5-9 кл. Зимомря та ін. |
| Математична освітня галузь | Математика | Математика 5-6 кл. Істер |
| Природнича освітня галузь | Інтегрований курс “Пізнаємо природу” | Пізнаємо природу 5-6 кл. Біда та ін. |
| Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь | Інтегрований курс «Здоров’я, безпека та добробут» | Здоров'я, безпека та добробут 5-6 кл. Воронцова та ін. |
| | Етика | |
| Громадянська та історична | Вступ до історії України та громадянської освіти | «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.) |
| | Історія України. Всесвітня історія. | Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я.) |
| Інформатична | Інформатика | Інформатика 5-6 кл. Пасічник та ін. |
| Технологічна | Технології | Технології 7-9 кл. Ходзицька та ін. |
| Мистецька | Інтегрований курс «Мистецтво» | Мистецтво 5-6 кл. Івасюк та ін. |
| Фізична культура | Фізична культура | Фізична культура. 5-6 кл. Педан та ін. |

**5. Рекомендовані форми організації освітнього процесу**

Освітній процес організовують у безпечному освітньому середовищі та здійснюють із

урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

З метою належної організації освітнього процесу в 6-А класі організовано навчання з інклюзивною формою здобуття освіти та педагогічним патронажем для дітей з особливими освітніми проблемами.

**6.Опис інструментарію оцінювання**

Відповідно до Рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 02 серпня 2024 р. № 1093. Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання. Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку. Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях.

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні.

**ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК**

**ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ**

| | Назва | Опис інструмента |
|---|---|---|
| | **Аналіз портфоліо** | Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання |
| | **Відповідь хором** | Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо |
| | **Візьми і передай** | Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі |
| | **Внутрішнє / зовнішнє коло** | Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється |
| | **Газетний заголовок** | Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події |
| | **Гра в кубик** | Покажіть 6 запитань до уроку. Об’єднайте учнів у групи по 4. У кожної групи є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати |
| | **Доповни думку** | Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні |
| | **Есе «хвилинка»** | Питання для есе на одну хвилину– це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини |
| | **Запис у журнал** | Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене |
| 0 | **Записні книжки учнів** | Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися? |
| 1 | **Збір ідей** | Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть |

| | | |
|---|---|---|
| | | усі |
| 2 | **З-Х-В та ЗХВ+** | Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене |
| 3 | **Картка на вихід** | Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо |
| 4 | **Концептуальна карта** | Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття |
| 5 | **Лідер за номером** | Учні об’єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає |
| 6 | **Найзаплутаніший (або найясніший) момент** | Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоднішнього заняття?» або<br>«Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»? |
| 7 | **Перевірка неправильного розуміння** | Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно» |
| 8 | **Перефразування** | Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми |
| 9 | **Підбиття підсумків** | Форма роздумів одразу після певного виду роботи |
| 0 | **Підказка за аналогією** | Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії:<br>(певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____тому що _____ |
| 1 | **Підсумок А-Б-В** | Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою |
| 2 | **Підсумок або питання на картках** | Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами:<br>(Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку.<br>(Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання |
| | **Підсумок одним** | Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання |

| | | |
|---|---|---|
| 3 | **реченням** | «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми |
| 4 | **Підсумок одним словом** | Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему |
| 5 | **Подумай – запиши – обговори в парі – поділися** | Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу |
| 6 | **Подумай – розкажи в парі** | Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі |
| 7 | **Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)** | За дві хвилини учні повинні *пригадати* та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини *підсумувати* ці пункти одним реченням, записати одне основне *запитання*, на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну *прив'язку* цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу |
| 8 | **Рішення-рішення** | Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення |
| 9 | **Самооцінювання** | Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки |
| 0 | **Семінар за Сократом** | Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань |
| 1 | **Сигнали руками** | Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу:<br>«Розумію _____ і можу пояснити»<br>(наприклад, великий палець вгору).<br>«Ще не зовсім розумію _____»<br>(наприклад, великий палець вниз).<br>«Не впевнений щодо _____»<br>(наприклад, помахати рукою) |
| 2 | **Скажи щось** | Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео |
| 3 | **Сортування слів** | Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями |
| 4 | **Спінер ідей** | Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на |

| | | |
|---|---|---|
| | | секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося» |
| 5 | **Спостереження** | Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження |
| 6 | **Тестування** | За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань:<br>Декілька правильних варіантів<br>Правильно/Неправильно<br>Коротка відповідь<br>Знайди відповідність<br>Розширена відповідь |
| 7 | **Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)** | Учні дають вчителеві зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння |
| 8 | **Усне опитування** | Учитель пропонує учнями відповісти на запитання, наведені нижче:<br>Чим це _____схоже на/відрізняється від_____?<br>Які характерні риси/елементи_____?<br>Як іще можна показати/проілюструвати_____?<br>У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____?<br>Як _____стосується _____?<br>Які ідеї / деталі можна додати до_____?<br>Наведіть приклад _____?<br>Що не так з_____?<br>Який висновок ви могли б зробити з_____?<br>Які висновки можна зробити з_____?<br>На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити?<br>Що ви можете сказати про _____?<br>Що може статися, якщо _____ ?<br>Які критерії можна взяти для оцінки _____?<br>Які докази підтверджують_____?<br>Як ми можемо довести / підтвердити _____?<br>Як це можна розглядати з точки зору_____?<br>Які альтернативи _____ слід розглянути?<br>Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____? |

| | | |
|---|---|---|
| 9 | **Учнівська конференція** | Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння |
| 0 | **Хрестики-нулики** | Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань |
| 1 | **Хто швидше?** | Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає |
| 2 | **Швидкий запис** | Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження |
| 3 | **Шкала Лайкерта** | Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад,<br>«Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).»<br>повністю погоджуюся<br>не погоджуюся<br>погоджуюся<br>повністю погоджуюся |
| 4 | **3-2-1** | Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом:<br>три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося;<br>три ключові слова, дві відмінності між _, один вплив на _;<br>три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня;<br>три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати;<br>три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували) |
| 5 | **Трихвилинна пауза** | Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень.<br>Я змінив(ла) ставлення до....<br>Я більше дізнався(лася) про...<br>Мене здивувало...<br>Я почувався(лася)... |
| 6 | **Є питання, в кого є** | Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель |

| | | |
|---|---|---|
| | **відповідь?** | роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну |

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА**

**другого циклу базової середньої освіти - базове предметне навчання 7 клас**

1. Загальні положення
2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою
3. Загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання
4. Перелік варіантів типових навчальних планів та модельних навчальних програм
5. Рекомендовані форми організації освітнього процесу
6. Опис інструментарію оцінювання.

## 1. Загальні положення

Освітню програму для 7-х класів з навчанням українською мовою розроблено на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898, Типової освітньої програми для -9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120).

Освітня програма визначає: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти та загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі (в годинах) та його розподіл між освітніми галузями.

Освітня програма включає:

- навчальні плани 7-х класів;
- перелік модельних навчальних програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії Закладу, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованої взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

## 2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою другого циклу базової середньої освіти можуть розпочинати учні й учениці, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті базової середньої освіти для 5-6-их класів, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти, які в умовах воєнного стану вимушено

виїхали за межі України та повернулися в Україну, здійснюється в порядку, визначеному педагогічною радою закладу освіти, із урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України (наказ МОН від 02.08.2024 № 1093). Визнання результатів навчання здобувачів освіти із числа внутрішньо переміщених осіб може бути здійснено на основі довідки або іншого документа, виданого закладом освіти, у якому дитина здобувала освіту за місцем тимчасового перебування.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких навчальних предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року**.**

### 3. Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти та його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів другого циклу базової середньої освіти -7 клас, сформовано відповідно до додатку 1 Типової освітньої програми для закладів з навчанням українською мовою.

| **Назва освітньої галузі** | **Навчальне навантаження** | **7 клас** | | |
|---|---|---|---|---|
| | | **Фактичне** | **Мінімальне*** | **Максимальне*** |
| Мовно-літературна ** | На тиждень | 9 | 9 | 12 |
| | На рік | 315 | 315 | 420 |
| Математична | На тиждень | 5 | 4 | 6 |
| | На рік | 175 | 140 | 210 |
| Природнича | На тиждень | 8 | 7 | 9 |
| | На рік | 280 | 245 | 315 |
| Соціальна і здоров’язбережувальна | На тиждень | 1,5 | 1 | 3 |
| | На рік | 52,5 | 35 | 105 |
| Громадянська та історична | На тиждень | 2 | 1,5 | 3 |
| | На рік | 70 | 52,5 | 105 |
| Технологічна | На тиждень | 1 | 1 | 2 |
| | На рік | 35 | 35 | 70 |
| Інформатична | На тиждень | 1,5 | 1 | 2 |
| | На рік | 52,5 | 35 | 70 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Мистецька | На тиждень | 2 | 1 | 3 |
| | На рік | 70 | 35 | 105 |
| Фізична культура*** | На тиждень | 3 | 3 | 3 |
| | На рік | 105 | 105 | 105 |
| Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами | На тиждень | | 6,5 | |
| | На рік | | 267,5 | |
| Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи) | На тиждень | | 35 | |
| | На рік | | 1225 | |
| Гранично допустиме навантаження учнів**** | На тиждень | | 32 | |
| | На рік | | 1120 | |

**Навчальний план 7-х класів**

| **Освітня галузь** | **Інтегрований курс** | **Навчальні предмети** | **Кількість годин на тиждень у класах** | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | **7-А** | **7-Б** | **7-В** | **7-Г** |
| Мовно-літературна | | Українська мова | 3 | 3 | 3 | 3 |
| | | Українська література | 2 | 2 | 2 | 2 |
| | | Зарубіжна література | 1,5 | 1,5 | 1,5 | 1,5 |
| | | Іноземна мова (англійська) | 3,5 | 3,5 | 3,5 | 3,5 |
| Математична | | Алгебра | 3 | 3 | 3 | 3 |
| | | Геометрія | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Природнича | | Географія | 2 | 2 | 2 | 2 |
| | | Біологія | 2,5 | 2,5 | 2,5 | 2,5 |
| | | Фізика | 2 | 2 | 2 | 2 |
| | | Хімія | 1,5 | 1,5 | 1,5 | 1,5 |
| Соціальна і здоров'язбере-жувальна | | Здоровя, безпека та добробут | 1 | 1 | 1 | 1 |
| | | Етика | 0,5 | 0,5 | 0,5 | 0,5 |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Громадянська та історична | | Історія України | 1 | 1 | 1 | 1 |
| | | Всесвітня історія | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Інформатична | | Інформатика | 1,5 | 1,5 | 1,5 | 1,5 |
| Технологічна | | Технології | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Мистецька | Мистецтво | | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Фізична культура | | Фізична культура | 3 | 3 | 3 | 3 |
| **Усього** | | | **34** | **34** | **34** | **34** |
| **Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркових освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять** | | | | | | |
| **Міжгалузеві інтегровані курси** | | | | | | |
| **Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами** | | | | | | |
| **Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)** | | | **35** | **35** | **35** | **35** |
| **Гранично допустиме навчальне навантаження** | | | **32** | **32** | **32** | **32** |
| **Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)** | | | **31+3** | **31+3** | **31+3** | **31+3** |

**Перелік варіантів типових навчальних планів та модельних навчальних програм**

Модельні навчальні програми обрані педагогічними працівниками з переліку, рекомендованого Міністерством освіти і науки України і мають відповідний гриф.

| Освітня галузь | Модельна навчальна програма | |
|---|---|---|
| Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури) | Українська мова. | Українська мова 7-9 кл. Заболотний та ін. |
| | Українська література. | Українська література 7-9 кл. Яценко та ін. |
| | Зарубіжна література. | Зарубіжна література 5-9 кл. Ніколенко та ін. |
| Мовно-літературна (іншомовна освіта) | Іноземна мова. | Іноземна мова 5-9 кл. Зимомря та ін. |
| Математична | Алгебра | Алгебра 7-9 кл. Істер |

| | | |
|---|---|---|
| | Геометрія | Геометрія 7-9 кл. Істер |
| Природнича | Біологія | Біологія 7-9 кл. Балан та ін. |
| | Географія | Географія 6-9 кл. Запотоцький та ін. |
| | Фізика | Фізика 7-9 кл. Максимович та ін. |
| | Хімія | Хімія 7-9 кл. Григорович |
| Громадянська та історична освіта | Історія України | Історія України 7-9 кл. Бурлака та ін. |
| | Всесвітня історія | Всесвітня історія 7-9 кл. Щупак та ін. |
| Соціальна та здоров'язбережна | Здоров'я, безпека та добробут | Здоров'я, безпека та добробут 7-9 кл. (інтегрований курс) Воронцова та ін. |
| | Основи християнської етики | Основи християнської етики 1-11 класи для закладів загальної середньої освіти Сохань Г.С. та інші. |
| Технологічна | Технології. | Технології 7-9 кл. Ходзицька та ін. |
| Інформаційна | Інформатика. | Інформатика 7-9 кл. Пасічник та ін. |
| Мистецька | Мистецтво | Мистецтво 7-9 кл. (інтегрований курс) Івасюк та ін. |

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

| **№ з/п** | **Ключові компетентності** | **Компоненти** |
|---|---|---|
| 1 | Спілкування державною (і рідною - у разі відмінності) мовами | ***Уміння:*** ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.<br>***Ставлення:*** розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.<br>***Навчальні ресурси:*** означення понять, формулювання |

| | | |
|---|---|---|
| | | властивостей, доведення правил, теорем |
| 2 | Спілкування іноземними мовами | ***Уміння:*** здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.<br>***Ставлення:*** критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.<br>***Навчальні ресурси:*** підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти. |
| 3 | Математична компетентність | ***Уміння:*** оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об’єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв’язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.<br>***Ставлення:*** усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.<br>***Навчальні ресурси:*** розв'язування математичних задач, і обов’язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації |
| 4 | Основні компетентності у природничих науках і технологіях | ***Уміння:*** розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.<br>***Ставлення:*** усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях<br>***Навчальні ресурси:*** складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу |
| | Інформаційно-цифрова компетентність | ***Уміння:***с труктурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; |

| | | |
|---|---|---|
| 5 | | використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.<br>***Ставлення:*** критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.<br>***Навчальні ресурси:*** візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів |
| 6 | Уміння вчитися впродовж життя | ***Уміння:*** визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.<br>***Ставлення:*** усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.<br>***Навчальні ресурси:*** моделювання власної освітньої траєкторії |
| 7 | Ініціативність і підприємливість | ***Уміння:*** генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.<br>***Ставлення:*** ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.<br>***Навчальні ресурси:*** завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі) |
| 8 | Соціальна і громадянська компетентності | ***Уміння:*** висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.<br>***Ставлення:*** ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.<br>***Навчальні ресурси:*** завдання соціального змісту |

| | | |
|---|---|---|
| 9 | Обізнаність і самовираження у сфері культури | ***Уміння:*** грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).<br>***Ставлення:*** культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.<br>***Навчальні ресурси:*** математичні моделі в різних видах мистецтва |
| 10 | Екологічна грамотність і здорове життя | ***Уміння:*** аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.<br>***Ставлення:*** усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природніх ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.<br>***Навчальні ресурси:*** навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя |

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загально-предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими предметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища - зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети - виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;

- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

| **Наскрізна лінія** | **Коротка характеристика** |
|---|---|
| Екологічна безпека й сталий розвиток | Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.<br>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі. |
| Громадянська відповідальність | Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.<br>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст - бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень. |
| Здоров'я і безпека | Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.<br>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров’я (текстові завдання, пов’язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов’язані із ризиками для життя і здоров’я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв’язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій. |
| Підприємливість і фінансова грамотність | Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).<br>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів. |

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірці його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

**Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.**

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:
- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

**Форми організації освітнього процесу**.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:
- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбіновані уроки.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень

вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

**Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти**.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

## Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовують у безпечному освітньому середовищі та здійснюють із урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

З метою належної організації освітнього процесу в 7-А класі організовано навчання за індивідуальною формою здобуття освіти - педагогічний патронаж для дитини з особливими освітніми проблемами.

## Передбачені результати базової середньої освіти

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Реалізація освітньої програми забезпечує формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності, як-от: здатність спілкуватися державною та іноземними мовами, математичної грамотності й обізнаності у галузі природничих наук, техніки і технологій, готовності використовувати інформаційно-комунікаційні технології у своїй діяльності, уміння вчитися впродовж життя, здатності до соціальної комунікації й активності, життя в громадянському суспільстві, володіння навичками підприємницької діяльності, загальнокультурної й екологічної грамотності та готовності до здорового способу життя та інших компетентностей передбачених стандартом освіти.

На реалізацію мети діяльності Закладу при складанні навчального плану використано таблиці до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня, які у повному обсязі включають інваріантну частину, сформовану на державному рівні, та варіативну частину, у якій передбачені предмети та курси за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття відповідно освітніх потреб учнів.

**Освітня програма**
**Золочівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №2**

**ім. М.Шашкевича**
**для ІІ ступеня-8-9 класів**

Загальні положення

Освітня програма ІІ ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня»;

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Типова освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натепер подані в рамках навчальних планів;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм;

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

Відповідно до основних типів закладів загальної середньої освіти та особливостей навчально-виховного процесу передбачено окремі варіанти навчальних планів.

8-А, 9-А і 9-Г класи з поглибленим вивченням англійської мови - типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405; (таблиця 8 до Типової освітньої програми, навчальний план класів з поглибленим вивченням окремих предметів);

8-В клас з поглибленим вивченням української мови - типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405; (таблиця 8 до Типової освітньої програми, навчальний план класів з поглибленим вивченням окремих предметів);

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

*Очікувані результати навчання здобувачів освіти.* Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

| № з/п | **Ключові компетентності** | **Компоненти** |
|---|---|---|

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами | ***Уміння:*** ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.<br>***Ставлення:*** розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.<br>***Навчальні ресурси:*** означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем |
| 2 | Спілкування іноземними мовами | ***Уміння:*** здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.<br>***Ставлення:*** критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.<br>***Навчальні ресурси:*** підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти. |
| 3 | Математична компетентність | ***Уміння:*** оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об’єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв’язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.<br>***Ставлення:*** усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. |

| | | |
|---|---|---|
| | | ***Навчальні ресурси:*** розв'язування математичних задач, і обов’язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації |
| 4 | Основні компетентності у природничих науках і технологіях | ***Уміння:*** розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.<br>***Ставлення:*** усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях<br>***Навчальні ресурси:*** складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу |
| 5 | Інформаційно-цифрова компетентність | ***Уміння:*** структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.<br>***Ставлення:*** критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач.<br>***Навчальні ресурси:*** візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів |
| 6 | Уміння вчитися впродовж життя | ***Уміння:*** визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.<br>***Ставлення:*** усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.<br>***Навчальні ресурси:*** моделювання власної освітньої траєкторії |
| 7 | Ініціативність і підприємливість | ***Уміння:*** генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання.<br>***Ставлення:*** ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.<br>***Навчальні ресурси:*** завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі) |

| | | |
|---|---|---|
| 8 | Соціальна і громадянська компетентності | ***Уміння:*** висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.<br>***Ставлення:*** ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.<br>***Навчальні ресурси:*** завдання соціального змісту |
| 9 | Обізнаність і самовираження у сфері культури | ***Уміння:*** грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).<br>***Ставлення:*** культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.<br>***Навчальні ресурси:*** математичні моделі в різних видах мистецтва |
| 10 | Екологічна грамотність і здорове життя | ***Уміння:*** аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.<br>***Ставлення:*** усвідомлення взаємозв’язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природніх ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.<br>***Навчальні ресурси:*** навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя |

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов’язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

| **Наскрізна лінія** | **Коротка характеристика** |
|---|---|
| Екологічна безпека й сталий розвиток | Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.<br>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі. |
| Громадянська відповідальність | Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.<br>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень. |
| Здоров'я і безпека | Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.<br>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров’я (текстові завдання, пов’язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов’язані із ризиками для життя і здоров’я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв’язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій. |
| Підприємливість і фінансова грамотність | Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).<br>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів. |

***Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти***. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

***Рекомендовані форми організації освітнього процесу***. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

***Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти***. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

***Освітня програма закладу базової середньої освіти*** має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

На основі освітньої програми закладу, складений та затверджений навчальний план закладу, що конкретизує організацію освітнього процесу.

**Навчальний план для 8-9-их класів**

| Освітні галузі | Навчальні предмети | Кількість годин на тиждень у класах | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | 8-А | 8-Б | 8-В | |
| Мови і літератури | Українська мова | 2 | 2 | 2 | |
| | Українська література | 2 | 2 | 2 | |
| | Іноземна мова (англійська) | 3 | 3 | 3 | |
| | Зарубіжна література | 2 | 2 | 2 | |
| Суспільствознавство | Історія України | 1,5 | 1,5 | 1,5 | |
| | Всесвітня історія | 1 | 1 | 1 | |
| | Правознавство | - | - | - | |
| Мистецтво | Музичне мистецтво | - | - | - | |
| | Образотворче мистецтво | - | - | - | |
| | Мистецтво | 1 | 1 | 1 | |
| Математика | Математика | - | - | - | |
| | Алгебра | 2 | 2 | 2 | |
| | Геометрія | 2 | 2 | 2 | |
| Природознавство | Природознавство | - | - | - | |
| | Біологія | 2 | 2 | 2 | |
| | Географія | 2 | 2 | 2 | |
| | Фізика | 2 | 2 | 2 | |
| | Хімія | 2 | 2 | 2 | |
| Технології | Трудове навчання | 1 | 1 | 1 | |
| | Інформатика | 2 | 2 | 2 | |
| Здоров'я і фізична культура | Основи здоров'я | 1 | 1 | 1 | |
| | Фізична культура | 3 | 3 | 3 | |
| | Християнська етика | +1 | +1 | +1 | |
| **Разом** | | **29,5+3** | **29,5+3** | **29,5+3** | |
| **Додатковий час на предмети, факультативи, додаткові заняття та консультації** | | **1** | **1** | **1** | |
| Креслення (35год) | | +1 | +1 | +1 | |
| | | | | | |
| **Гранично допустиме навантаження на учня** | | **31** | **31** | **31** | |
| **Всього ( без урахування поділу класів на групи)** | | **30,5+3** | **30,5+3** | **30,5+3** | |

**РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН**

**8-Г клас із поглибленим вивченням англійської мови**

складений відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 8)

| **Освітні галузі** | **Навчальні предмети** | **Кількість годин на тиждень у класах** | |
|---|---|---|---|
| | | **8-Г** | |
| Мови і літератури | Українська мова | 2 | |
| | Українська література | 2 | |
| | Іноземна мова (англійська) | 5 | |
| | Зарубіжна література | 2 | |
| Суспільствознавство | Історія України | 1,5 | |
| | Всесвітня історія | 1 | |
| | Правознавство | | |
| Мистецтво | Музичне мистецтво | - | |
| | Образотворче мистецтво | - | |
| | Мистецтво | 1 | |
| Математика | Математика | - | |
| | Алгебра | 2 | |
| | Геометрія | 2 | |
| Природознавство | Природознавство | - | |
| | Біологія | 2 | |
| | Географія | 2 | |
| | Фізика | 2 | |
| | Хімія | 2 | |
| Технології | Трудове навчання | 1 | |
| | Інформатика | 2 | |
| Здоров’я і фізична культура | Основи здоров’я | 1 | |
| | Фізична культура | 3 | |
| | | | |
| **Разом** | | **31,5+3** | |
| **Додатковий час на предмети, факультативи, додаткові заняття та консультації** | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| **Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня** | | **33** | |
| **Всього (без урахування поділу класів на групи)** | | **30,5+3** | |

| Освітні галузі | Навчальні предмети | Кількість годин на тиждень у класах | |
|---|---|---|---|
| | | 9-Б | 9-Г |
| Мови і літератури | Українська мова | 2 | 2 |
| | Українська література | 2 | 2 |
| | Іноземна мова (англійська) | 3 | 3 |
| | Зарубіжна література | 2 | 2 |
| Суспільствознавство | Історія України | 1,5 | 1,5 |
| | Всесвітня історія | 1 | 1 |
| | Правознавство | 1 | 1 |
| Мистецтво | Музичне мистецтво | - | - |
| | Образотворче мистецтво | - | - |
| | Мистецтво | 1 | 1 |
| Математика | Математика | - | - |
| | Алгебра | 2 | 2 |
| | Геометрія | 2 | 2 |
| Природознавство | Природознавство | - | - |
| | Біологія | 2 | 2 |
| | Географія | 1,5 | 1,5 |
| | Фізика | 3 | 3 |
| | Хімія | 2 | 2 |
| Технології | Трудове навчання | 1 | 1 |
| | Інформатика | 2 | 2 |
| Здоров’я і фізична культура | Основи здоров’я | 1 | 1 |
| | Фізична культура | 3 | 3 |
| | Християнська етика | +1 | +1 |
| **Разом** | | **31+3** | **31+3** |
| **Додатковий час на предмети, факультативи, додаткові заняття та консультації** | | **1** | **1** |
| Креслення (35год) | | +1 | +1 |
| | | | |
| **Гранично допустиме навантаження на учня** | | **31** | **31** |
| **Всього ( без урахування поділу класів на групи)** | | **32+3** | **32+3** |

**РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН**
**9-А клас із поглибленим вивченням англійської мови**
**та 9-В клас із поглибленим вивченням української мови**

складений відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 8)

| **Освітні галузі** | **Навчальні предмети** | **Кількість годин на тиждень у класах** | |
|---|---|---|---|
| | | **9-А** | **9-В** |
| Мови і літератури | Українська мова | 2 | 4 |
| | Українська література | 2 | 2 |
| | Іноземна мова (англійська) | 5 | 3 |
| | Зарубіжна література | 2 | 2 |
| Суспільствознавство | Історія України | 1,5 | 1,5 |
| | Всесвітня історія | 1 | 1 |
| | Правознавство | 1 | 1 |
| Мистецтво | Музичне мистецтво | - | - |
| | Образотворче мистецтво | - | - |
| | Мистецтво | 1 | 1 |
| Математика | Математика | - | - |
| | Алгебра | 2 | 2 |
| | Геометрія | 2 | 2 |
| Природознавство | Природознавство | - | - |
| | Біологія | 2 | 2 |
| | Географія | 1,5 | 1,5 |
| | Фізика | 3 | 3 |
| | Хімія | 2 | 2 |
| Технології | Трудове навчання | 1 | 1 |
| | Інформатика | 2 | 2 |
| Здоров’я і фізична культура | Основи здоров’я | 1 | 1 |
| | Фізична культура | 3 | 3 |
| | | | |
| **Разом** | | **32+3** | **32+3** |
| **Додатковий час на предмети, факультативи, додаткові заняття та консультації** | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| **Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня** | | **33** | **33** |
| **Всього (без урахування поділу класів на групи)** | | **32+3** | **32+3** |

Класи Програма

| | |
|---|---|
| 5-9 | Українська мова. 7-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, розроблена на основі нового Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти і затверджена наказом МОН від 07.06.2017 року № 804. |

***Українська література***

| | |
|---|---|
| 5-9 | Українська література. 7-9 класи. Програма для закладів загальної середньої освіти зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804. |

| ***Англійська мова*** | |
|---|---|
| 5-9 | Іноземні мови. 7-9 класи. За Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, затвердженим Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392, та Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня (базова середня освіта), затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 405. |

***Зарубіжна література***

| | |
|---|---|
| 5-9 | Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (наказ МОН від 07.06.2017 N 804). |

***Історія України. Всесвітня історія***

| | |
|---|---|
| 5-9 | Історія України. Всесвітня історія. 7-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698 |

***Основи правознавства***

| | |
|---|---|
| 9 | ПРАВОЗНАВСТВО. 9 клас. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698 |

***Математика. Алгебра. Геометрія***

| | |
|---|---|
| 7-9 | Математика 7-9 класи Навчальна програма, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р №405, із змінами від 30.09.2020 за №898 |

***Біологія***

| | |
|---|---|
| 7-9 | Біологія. Програма для 7-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804 |

| ***Географія*** | |
|---|---|
| 7-9 | Географія. Програма для 7-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804. |

| | |
|---|---|
| 7-9 | ***Фізика.***<br>Фізика. 7–9 класи. Оновлена навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 |

| | |
|---|---|
| | № 804 |

***Хімія***

| | |
|---|---|
| 7-9 | Хімія. 7–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладах (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804 |

***Трудове навчання***

| | |
|---|---|
| 7-9 | Трудове навчання 7-9 класи. Навчальна програма, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 № 804 |

***Інформатика***

| | |
|---|---|
| 7-9 | Інформатика 7 – 9 класах. Навчальна програма, затверджена наказом МОН від 07.06.2017 № 804 |

***Основи здоров'я***

| | |
|---|---|
| 7-9 | Основи здоров'я. 7– 9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698 |

***Фізична культура***

| | |
|---|---|
| 7-9 | Фізична культура. 7-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом МОН України від 03.08.2022 № 698 |

***Мистецтво***

| | |
|---|---|
| 5-7 | Образотворче мистецтво. «Мистецтво 5-9 класи» затверджено наказом МОН України від 06.06. 2012 р.№ 664 ( з урахуванням змін затверджених наказом МОН України від 07. 06.2017 № 804 |
| 8-9 | Музичне мистецтво (Мистецтво) 7–9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 |

**Освітня програма**
**Золочівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №2**
**ім. М.Шашкевича**
**для ІІІ ступеня-10-11 класів**

## Загальні положення

Освітня програма закладу розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня»; наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня».

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натепер подані в рамках навчальних планів;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, пропонований зміст окремих предметів, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Навчальний план для 10-11 класів закладу розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

10-А клас, профіль інформатика – типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (із змінами від 28.11.2019 №1493), (таблиця 3 до Типової освітньої програми);

10-В та 11-Б класи – профіль української мова та літератури – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (із змінами від 28.11.2019 №1493), (таблиця 3 до Типової освітньої програми);

10-Б та 11-А клас, профіль англійська мова – типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (із змінами від 28.11.2019 №1493), (таблиця 3 до Типової освітньої програми);

***Очікувані результати навчання здобувачів освіти***. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати

вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

| № з/п | Ключові компетентності | Компоненти |
|---|---|---|
| 1 | Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами | ***Уміння:*** ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.<br>***Ставлення:*** розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.<br>***Навчальні ресурси:*** означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем |
| 2 | Спілкування іноземними мовами | ***Уміння:*** здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.<br>***Ставлення:*** критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.<br>***Навчальні ресурси:*** підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти. |
| 3 | Математична компетентність | ***Уміння:*** оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об’єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв’язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних |

| | | |
|---|---|---|
| | | та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.<br>***Ставлення:*** усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.<br>***Навчальні ресурси:*** розв'язування математичних задач, і обов’язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації |
| 4 | Основні компетентності у природничих науках і технологіях | ***Уміння:*** розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.<br>***Ставлення:*** усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях<br>***Навчальні ресурси:*** складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу |
| 5 | Інформаційно-цифрова компетентність | ***Уміння:*** структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.<br>***Ставлення:*** критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач.<br>***Навчальні ресурси:*** візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів |
| 6 | Уміння вчитися впродовж життя | ***Уміння:*** визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.<br>***Ставлення:*** усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.<br>***Навчальні ресурси:*** моделювання власної освітньої траєкторії |
| 7 | Ініціативність і підприємливість | ***Уміння:*** генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання. |

| | | |
|---|---|---|
| | | ***Ставлення:*** ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.<br>***Навчальні ресурси:*** завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі) |
| 8 | Соціальна і громадянська компетентності | ***Уміння:*** висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.<br>***Ставлення:*** ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.<br>***Навчальні ресурси:*** завдання соціального змісту |
| 9 | Обізнаність і самовираження у сфері культури | ***Уміння:*** грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).<br>***Ставлення:*** культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.<br>***Навчальні ресурси:*** математичні моделі в різних видах мистецтва |
| 10 | Екологічна грамотність і здорове життя | ***Уміння:*** аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.<br>***Ставлення:*** усвідомлення взаємозв’язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природніх ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.<br>***Навчальні ресурси:*** навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя |

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

| **Наскрізна лінія** | **Коротка характеристика** |
|---|---|
| Екологічна безпека й сталий розвиток | Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.<br>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі. |
| Громадянська відповідальність | Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.<br>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень. |

| | |
|---|---|
| Здоров'я і безпека | Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.<br>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій. |
| Підприємливість і фінансова грамотність | Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).<br>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів. |

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірці його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

***Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти***. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

***Рекомендовані форми організації освітнього процесу.*** Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

**Навчальний план для 10-11-их класів**

| Предмети | 10-А | 10-Б |
|---|---|---|

| Предмети | 11-А | 11-Б | 11-В |
|---|---|---|---|
| **Базові предмети** | **Англійська мова** | **Українська мова** | |
| **Базові предмети** | **Інформатика** | **Англійська мова** | **Укр. мова** |
| Українська мова | 2 | 5 | |
| Українська література | 2+1 2 | 2+1 2 | 4 |
| Іноземна мова (англійська) | 2 5 | 2 2 | 2 |
| Зарубіжна література | 1 | 1 | |
| Іноземна мова (українська) | 2 1,5 | 5 1,5 | 2+1 |
| Зарубіжна література | 1 1 | 1 1 | 1 |
| Історія України | 1,5 2 | 1,5+1 2 | 1,5 +1 |
| Всесвітня історія | 1 3+1 | 1 3+1 | 1 |
| Громадянська освіта | | | |
| Математика | 3+2 | 3+1 | 3+1 |
| Біологія і екологія | 2 | 2 | |
| Географія | 1,5 | 1,5 | |
| Фізика і астрономія | 2 3 | 2 3 | 2 |
| Географія | 1 1,5 | 1 1,5 | 1 |
| Фізична культура | 4 3 | 4 3 | 4 |
| Захист України | 2 1,5 | 2 1,5 | 2 |
| **Вибірково-обов'язкові предмети** | 3 | 3 | 3 |
| Захист України | 1,5 1 | 1,5 1 | 1,5 |
| **Вибірково-обов'язкові предмети** | 2 | 2 | |
| Технологія | 2 | 1 | 2 |
| Інформатика | 3 | 1 | 1 |
| Мистецтво | | | |
| **Разом** | **34** | **34** | **34** |
| **Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси факультативні курси та індивідуальні заняття** | | | |
| **Гранично допустиме тижневе навантаження на учня** | **33** | **33** | |
| **Разом (без урахування поділу класів на групи)** | **33 34** | **33 34** | **33** |
| **Всього (без урахування поділу класів на групи)** | **34** | **34** | **34** |
| **Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)** | **38** | **38** | **38** |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)** | | | |

***Українська мова***

| Класи | Програма |
|---|---|
| 10-11 | Українська мова. 10-11 класи. Рівень стандарт. Програма, затверджена наказом МОН від 23.10.2017 №1407. |

***Українська література***

| | |
|---|---|
| 10-11 | Українська література. 10-11 класи. Програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом МОН від 23.10.2017 №1407 |

| ***Англійська мова*** | |
|---|---|
| 10-11 | Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 року № 408; в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019р. 1493). |

***Зарубіжна література***

| | |
|---|---|
| 10-11 | Навчальна програма (рівень стандарту і профільний рівень) для закладів загальної середньої освіти (наказ МОН від 23.10.2017 N1407). |

***Історія України. Всесвітня історія***

| | |
|---|---|
| 10-11 | Історія України. Всесвітня історія.10-11 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698 |

***Математика. Алгебра. Геометрія***

| | |
|---|---|
| 10-11 | Математика 10-11 кл. за навчальною програмою, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 №698 |

***Біологія***

| | |
|---|---|
| 10-11 | Біологія і екологія. Програма для 10-11 класів. Програма з біології і екології для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту, затверджена наказом МОН від 23.10. 2017 номер 1407 |

| ***Географія*** | |
|---|---|
| 10-11 | Географія Навчальна програма для учнів 10- 11кл. загальноосвітніх навчальних закладів.Наказ МОН України №698 від 03.08.2022року. |

***Фізика***

| | |
|---|---|
| 10-11 | Фізика та астрономія для 10-11 класів затверджена наказом МОН від 24.11. 2017 р. наказ номер1539. Фізика 10-11 ( авторський колектив під керівництвом Ляшенка О.І.). |

***Хімія***

| | |
|---|---|
| 10-11 | Хімія ( 10 -11 класи).Рівень стандарту - програма затверджена наказом МОН від 23.10.2017 № 1407 |

***Інформатика***

| | |
|---|---|
| 10-11 | Інформатика10-11 класи. Навчальна програма з інформатики (рівень стандарту) для 10-11 класів для закладів загальної середньої освіти, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки № 1407 від 23 жовтня 2017 року<br>Інформатика10-11 класи. Навчальна програма з інформатики (профільний рівень ) для 10-11 класів для закладів загальної середньої освіти, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки № 1407 від 23 жовтня 2017 року |

***Фізична культура***

| | |
|---|---|
| 10-11 | Фізична культура. 10 – 11 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698 |

***Мистецтво***

| | |
|---|---|
| 10-11 | Мистецтво. Навчальна програма з мистецтва (рівень стандарту)для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл, затверджена Наказом МОН № 1407 від 23.10.2017р.(авторський колектив під керівництвом Абрамян Т.О.) |

***Захист України***

| | |
|---|---|
| 10-11 | Навчальна програма (рівень стандарту) для загальноосвітніх шкіл, затверджено наказом Міністерства освіти і науки N698 від 03.08.2022. |